

følger undervisningen på grundskoleniveau, idet der ikke kan nægtes uddannelsestillæg for et barn, der inden den skolepligtige alder begynder at følge undervisningen i en grundskole.

2. Udgifter til psykologiske prøver, der gennemgås af et barn, over for hvem en tjenestemand har forsørgerpligt, med hen-

blik på at fastslå, hvilken form for undervisning der svarer til barnets evner og behov, må som følge af formålet hermed betragtes som skoleudgifter, der i henhold til artikel 3 i bilag VII til vedtægten kan godtgøres inden for rammerne af uddannelsestillægget, idet godtgørelsen dog ikke kan overstige den øvre grænse, der er fastsat i bilagets artikel 3, første afsnit.

RETTENS DOM (Tredje Afdeling)

3. december 1991 *

I de forenede sager T-10/90 og T-31/90,

Michael Boessen, tidligere tjenestemand ved Det Økonomiske og Sociale Udvalg, boende Maastricht, Nederlandene, ved advokat Ch. M. E. M. Paulussen, Maastricht, og med valgt adresse i Luxembourg hos advokat M. Loesch, 8, rue Zithe,

sagsøger,

mod

De Europæiske Fællesskabers Økonomiske og Sociale Udvalg, først ved juridisk konsulent D. Brüggemann og derefter ved juridisk konsulent M. Bermejo Garde som befuldmægtigede, bistået af advokaterne D. Lagasse og G. Tassin, Bruxelles, og med valgt adresse i Luxembourg hos R. Hayder, der er udstationeret som national ekspert ved Kommissionens Juridiske Tjeneste, Centre Wagner, Kirchberg,

sagsøgt,

* Processprog: nederlandsk.

hvor der er nedlagt påstand om annullation af to afgørelser truffet af sagsøgte, den første i det omfang sagsøgerens ansøgninger om uddannelsestillæg ikke imødekommes fuldt ud, den anden i det omfang der nægtes godtgørelse af udgifter, han har afholdt til psykologiske prøver, hans datter har gennemgået med henblik på videre skolegang,

har

DE EUROPÆISKE FÆLLESSKABERS RET I FØRSTE INSTANS
(Tredje Afdeling)

sammensat af afdelingsformanden, C. Yeraris, og dommerne B. Vesterdorf og K. Lenaerts,

justitssekretær: H. Jung,

på grundlag af den skriftlige forhandling og efter mundtlig forhandling den 9. juli 1991,

afsagt følgende

Dom

Faktiske omstændigheder

- 1 Sagsøgeren, Michael Boessen, tidligere tjenestemand ved Det Økonomiske og Sociale Udvalg (herefter benævnt »ØSU«), oppebærer invalidepension i henhold til ØSU's afgørelse af 20. januar 1981.
- 2 Sagsøgeren har tre børn:
 - Yvonne, født den 19. november 1982
 - Marc, født den 18. august 1984
 - Luc, født den 14. februar 1986.

3 Sagsøgerens børn har gået i følgende skoler:

— *Yvonne*

»Basisschool De Kring« i Maastricht (Nederlandene) i skoleårene 1986/1987 og 1987/1988.

»Rijksbasisschool« i Lanaken (Belgien) i skoleårene 1988/1989 og 1989/1990.

— *Marc*

»Basisschool De Kring« i Maastricht i skoleåret 1988/1989.

»Rijksbasisschool« i Lanaken i skoleåret 1989/1990.

— *Luc*

»Rijksbasisschool« i Lanaken i skoleåret 1989/1990.

4 Ved skrivelse af 16. maj 1989 indgav sagsøgeren tre ansøgninger om uddannelses-tillæg til ØSU, nemlig

— for skoleåret 1986/1987 en ansøgning for datteren Yvonne (»Basisschool De Kring«)

— for skoleåret 1987/1988 en ansøgning for datteren Yvonne («Basisschool De Kring«)

— for skoleåret 1988/1989 en ansøgning for datteren Yvonne («Rijksbasisschool« i Lanaken) og sønnen Marc («Basisschool De Kring«).

5 I besvarelse af sagsøgerens skrivelse af 16. maj 1989 imødekom administrationen ved afgørelse nr. 191/89 A af 6. juli 1989 kun ansøgningen om uddannelsesstillæg for skoleåret 1988/1989 for sagsøgerens datter Yvonne.

6 Ved skrivelse af 30. august 1989 indgav sagsøgeren en ansøgning om uddannelsesstillæg for skoleåret 1989/1990 for børnene Yvonne, Marc og Luc («Rijksbasisschool« i Lanaken). Det fremgår af sagen, at sagsøgeren begrænsede ansøgningerne til kun at gælde uddannelsesstillæg fra den første dag i den måned, hvor børnene fyldte 4 år.

7 Den 26. september 1989 ansøgte sagsøgeren — efter at have henvist til sine tidligere ansøgninger om uddannelsesstillæg i skrivelsen af 16. maj — om godtgørelse af udgifter til et beløb af 450 HFL afholdt i forbindelse med psykologiske prøver, hans datter Yvonne havde gennemgået i skoleåret 1988/1989 med henblik på den videre skolegang samt godtgørelse af transportomkostninger i forbindelse med sine tre børns skolegang i samme skoleår.

8 Den 4. oktober 1989 klagede sagsøgeren over ØSU's afgørelse nr. 191/89 A af 6. juli 1989, jf. artikel 90, stk. 2, i vedtægten for tjenestemænd i De Europæiske Fællesskaber (herefter benævnt »vedtægten«).

- 9 Ved skrivelse af 23. november 1989 meddelte sagsøgte sagsøgeren, at børn, der er fyldt 5 år (der siden 1. august 1985 er den skolepligtige alder i Nederlandene), og som har nederlandsk statsborgerskab, har ret til uddannelsestillæg, forudsat at børnene går i en nederlandsk skole. Sagsøgerens datter Yvonne opfyldte denne betingelse fra den 1. august 1987, hvilket derimod ikke gjaldt sagsøgerens søn Marc, som gik i en belgisk skole, og som endnu ikke var fyldt 6 år, der er den skolepligtige alder i Belgien. Sagsøgte ville yde godtgørelse for transportomkostninger i det omfang, sagsøgte fandt, at der bestod ret til uddannelsestillæg. Derudover meddelte sagsøgte sagsøgeren, at omkostninger i forbindelse med psykologiske prøver var omfattet af sygesikringsordningen.
- 10 Ved afgørelse nr. 396/89 A af 6. december 1989 ændrede administrationen den tidligere afgørelse af 6. juli 1989, idet den imødekom ansøgningen om uddannelsestillæg for Yvonne Boessen for skoleåret 1987/1988.
- 11 Den 26. januar 1990 klagede sagsøgeren over afslaget af 23. november 1989 på ansøgningen om godtgørelse af omkostningerne i forbindelse med de af hans datter Yvonne gennemgåede psykologiske prøver samt over afgørelsen af 6. december 1989, for så vidt som administrationen derved ikke fuldt ud imødekom hans ansøgninger om uddannelsestillæg.

Retsforhandlinger

- 12 Det er på denne baggrund, sagsøgeren den 22. februar 1990 anlagde sag ved Retten — registreret under nr. T-10/90 — med påstand om annullation af afgørelsen af 6. december 1989, for så vidt som sagsøgte herved afslog de af sagsøgeren den 16. maj 1989 indgivne ansøgninger. Den 10. juli 1990 har sagsøgeren anlagt endnu en sag — registreret under nr. T-31/90 — med påstand om annullation af afslaget på hans ansøgninger af 30. august og 26. september 1989.

- 13 Den skriftlige forhandling er forløbet forskriftsmæssigt. Efter begæring fra sagens parter har Retten ved kendelse af 13. november 1990 forenet sagerne med henblik på den mundtlige forhandling og domsafsigelsen.
- 14 På grundlag af den refererende dommers rapport har Retten besluttet at forelægge den belgiske og den nederlandske regering følgende spørgsmål:
- 1) Hvornår indtræder den skolepligtige alder?
 - 2) Hvilke år i grundskolen er obligatoriske?
 - 3) Omfatter skolepligten børnehaveklasser og — i bekræftende fald — i hvilket omfang?
- 15 Retten har på grundlag af den refererende dommers rapport besluttet at indlede den mundtlige forhandling uden forudgående bevisoptagelse.

Den belgiske og den nederlandske lovgivning om skolepligt

- 16 Den belgiske regering har besvaret Rettens spørgsmål således:

»1. Børn, som er udenlandske statsborgere, og som i Belgien (Flandern) bor hos personer, som har forældremyndigheden over dem, eller som tisk forsørger dem,

omfattes af loven om skolepligt (af 29. juli 1983) fra den 60. dag efter børnenes tilmeldelse til udlændingeregistret eller folkeregistret i bopælskommunen.

2. I Belgien begynder skolepligten den første dag i det skoleår, hvor barnet fylder 6 år, og slutter ved udgangen af det skoleår, hvor barnet fylder 18 år.

3. Principielt begynder skolepligten for det enkelte barn det første år i grundskolen. Barnet kan imidlertid også

— følge det første år i grundskolen efter at være fyldt 5 år, men i så fald uden at være undergivet skolepligten (bl.a. den daglige mødepligt)

— afvikle det første år af skolepligten i børnehaveklasse, i hvilket tilfælde barnet er forpligtet til regelmæssigt at møde.

...«.

17 Den nederlandske regering har fremsat følgende bemærkninger vedrørende skolepligten i det nederlandske undervisningssystem:

»De for den foreliggende problematik relevante love er Leerplichtwet 1969 (Stb. 1971, s. 406 — lov af 1969 om skolepligt) og Wet op het basisonderwijs (Stb. 1986, s. 256 — lov om undervisning i grundskolen).

Ifølge Leerplichtwet indeholder skolepligten to led. For det første skal forældrene sørge for, at deres mindreårige barn, så længe det er omfattet af skolepligten, er meldt ind i en skole. For det andet skal forældrene sørge for, at deres mindreårige barn regelmæssigt følger undervisningen i den skole, hvori det er optaget.

I henhold til artikel 3, stk. 1, i Leerplichtwet 1969 begynder forældrenes pligt til at sørge for, at deres mindreårige barn meldes ind i en skole, den første skoledag i måneden efter den måned, i hvilken barnet fylder 5 år. Ifølge lovens artikel 3, stk. 2, ophører pligten til at være indmeldt i en skole ved udgangen af det skoleår, ved hvis afslutning barnet i mindst 12 fulde skoleår har fulgt undervisningen i en eller flere skoler, eller ved udgangen af det skoleår, hvori barnet fylder 16 år.

Pligten til at sørge for, at et mindreårigt barn regelmæssigt følger undervisningen i den skole, det er meldt ind i, begynder den dag, hvor det er optaget i skolen efter at være indskrevet, og ophører samtidig med pligten til at sørge for, at det er meldt ind i en skole (artikel 4).

Siden Wet op het basisonderwijs trådte i kraft den 1. august 1985, findes der ikke længere i Nederlandene nogen adskilt grundundervisning, idet den tidligere adskilte undervisning i børnehaveklasse og grundskole nu afvikles i en fælles grundskole.

I henhold til artikel 2 i Wet op het basisonderwijs omfatter grundskolen børn fra 4 års-alderen. De nærmere adgangsbestemmelser findes i Toelatingsbesluit Wet op het basisonderwijs (Stbl. 1984, s. 527 — anordning om adgang til undervisningen udstedt til gennemførelse af Wet op het basisonderwijs). Anordningens artikel 1 bestemmer, at børn skal være fyldt 4 år for at kunne optages i en grundskole.

Det fremgår således af en sammenligning mellem Wet op het basisonderwijs og Leerplichtwet 1969, at den nødvendige mindstealder for at få adgang til en grundskole (4 år) *ikke* er den samme som for skolepligtens indtræden (5 år). Denne forskel skyldes, at man dengang, i årene forud for Wet op het basisonderwijs' ikrafttræden, mente at følge udviklingen, idet næsten alle børn på 5 år i denne periode gik i den tidligere børnehaveklasse.

Varigheden af den obligatoriske grundskoleundervisning er fastsat i artikel 11, stk. 1, i Wet op het basisonderwijs, hvorefter eleverne principielt kan følge skoleundervisningen i en periode af otte på hinanden følgende år. Eleven forlader imidlertid grundskolen, når han efter inspektørens opfattelse — og forudsat at forældrene er indforstået hermed — har erhvervet et tilstrækkeligt grundlag for at kunne følge undervisningen på et højere skoletrin. Dette vil normalt være tilfældet, når eleven fylder 12 år. Under alle omstændigheder forlader eleverne grundskolen ved udgangen af det skoleår, hvori de fylder 14 år (artikel 4, stk. 2, i Toelatingsbesluit)«.

Parternes påstande

18 I sag T-10/90 har sagsøgeren nedlagt følgende påstande:

- Den af generalsekretæren for Det Økonomiske og Sociale Udvalg den 6. december 1989 truffene afgørelse nr. 396/89 A annulleres, dog kun for så vidt som de af sagsøgeren den 16. maj 1989 indgivne ansøgninger afslås.
- Det Økonomiske og Sociale Udvalg tilpligtes at tildele og udbetale sagsøgeren de uddannelsestillæg, han havde ansøgt om den 16. maj 1989.
- Det Økonomiske og Sociale Udvalg tilpligtes at betale sagens omkostninger.

Sagsøgte har nedlagt følgende påstande:

— Frifindelse.

— Der træffes afgørelse om sagens omkostninger i henhold til gældende regler.

19 I sag T-31/90 har sagsøgeren nedlagt følgende påstande:

— Sagsøgtes stiltiende afvisning annulleres, for så vidt som ØSU herved afslog sagsøgerens ansøgninger af 30. august og 26. september 1989.

— Sagsøgte tilpligtes at betale sagsøgeren følgende beløb:

- 1) Fast uddannelsestillæg for Marc fra 1. august 1989 i fortsættelse af det uddannelsestillæg, sagsøgeren allerede havde anmodet om for skoleåret 1988/1989, men med tillæg af transportomkostninger med virkning fra 1. august 1989.
- 2) Fast uddannelsestillæg for Luc med tillæg af transportomkostninger med virkning fra 1. februar 1990.
- 3) Godtgørelse af omkostninger på et beløb af 450 HFL til dækning af psykologiske prøver, Yvonne har gennemgået i skoleåret 1988/1989.

— Sagsøgte tilpligtes at betale sagens omkostninger.

Sagsøgte har nedlagt følgende påstande:

— Frifindelse.

— Under alle omstændigheder tilpligtes sagsøgeren at betale omkostningerne i forbindelse med den ene af sagerne, idet sagsøgeren to gange har indbragt det samme principielle spørgsmål for Retten.

Realiteten

20 Inden Retten redegør for og tager stilling til parternes argumenter, findes det hensigtsmæssigt at gengive indholdet af de bestemmelser, som danner grundlag for sagen.

21 Artikel 3 i bilag VII til vedtægten bestemmer:

»Tjenestemanden oppebærer for hvert barn... som regelmæssigt modtager heltidsundervisning i en uddannelsesinstitution et uddannelsestillæg svarende til de faktisk af ham afholdte udgifter, dog højst... pr. måned...«.

De almindelige gennemførelsesbestemmelser om betingelserne for tildeling af uddannelsestillæg, udstedt af Det Økonomiske og Sociale Udvalg ved afgørelse

nr. 738/75 A af 24. februar 1975, ændret ved afgørelse nr. 1544/78 A af 28. juni 1978, bestemmer blandt andet:

»*Artikel 2*

Retten til uddannelsestillægget opstår den første dag i den måned, i hvilken barnet påbegynder en undervisning på underskoleniveau.

Retten til tillægget ophører ved udgangen af den måned, hvor betingelserne for tildeling af uddannelsestillæg ikke længere er opfyldt, og senest ved udgangen af den måned, hvor barnet fylder 26 år...«¹

»*Artikel 3*

Inden for grænserne af de maksimale beløb, der er fastsat i artikel 3, stk. 1 og 3, i bilag VII til vedtægten, dækker uddannelsestillægget:

- a) indskrivnings- og eksamensgebyrer ved undervisningsinstitutioner
- b) de omkostninger til transport, der opstår ved anvendelsen af et offentligt transportmiddel eller et særligt skoletransportmiddel
- c) obligatoriske omkostninger, især til bøger, undervisningsmateriale, sportsudstyr, udgifter til uddannelsesforsikring og lægemidler samt andre omkostninger

¹ — O. a.: Oversat af Domstolen; den originale dansksprogede version af Det Økonomiske og Sociale Udvalgs gennemførelsesbestemmelser lyder således: »Retten til tillægget ophører ved udgangen af den måned, hvor barnet fylder 26 år...«

i forbindelse med gennemførelsen af undervisningsprogrammet ved den pågældende undervisningsinstitution

- d) udgifter til den skolesøgendes deltagelse i skikurser, svømmekurser og andre former for lejrskole...«

»*Artikel 4* (primær og sekundær undervisning)

1. a) Godtgørelse af de i artikel 3, litra a), b) og d), nævnte udgifter sker mod forelæggelse af udgiftsbilag. Godtgørelsen sker enten gennem en månedlig udbetaling svarende til en tolvtedel af det samlede udgiftsbeløb eller gennem en enkelt udbetaling svarende til de samlede udgifter for undervisningsåret.

b) Når de i artikel 3, litra b), nævnte transportmidler ikke benyttes, finder godtgørelse sted på grundlag af abonnementsprisen på det almindelige offentlige transportmiddel eller den offentlige eller private skolebus, som er billigst og som anvender den korteste vej mellem hjem og skole.
2. Godtgørelse af de i artikel 3, litra c), nævnte udgifter sker med et fast månedligt beløb svarende til en bestemt procentdel af de i vedtægtens bilag VII, artikel 3, stk. 1, nævnte beløb. Procenten er fastsat til:

— 36% for børn under 11 år

— 50% for børn over 11 år.

3. Udgifter i henhold til artikel 3, som overstiger de i stk. 2 nævnte godtgørelser, godtgøres mod forelæggelse af udgiftsbilag op til den i vedtægtens bilag VII, artikel 3, stk. 1, nævnte beløbsstørrelse.

4. ...«.

Ansøgningerne om uddannelsestillæg

- 22 Sagsøgeren har anført, at et barn, over for hvem der består forsørgerpligt, ifølge de relevante bestemmelser i vedtægten ikke skal have nået en bestemt alder, før der kan ydes uddannelsestillæg. Ifølge artikel 3 i bilag VII til vedtægten kræves det blot, at barnet »regelmæssigt modtager heltidsundervisning i en uddannelsesinstitution«. Siden Wet op het basisonderwijs' ikrafttræden sondres der ikke længere i Nederlandene mellem undervisningen i børnehaveklasse (»kleuteronderwijs«) og undervisningen i grundskolen (»lager onderwijs«), som nu er samlet i en fælles grundskole (»basisonderwijs«).
- 23 Siden henholdsvis 1. november 1986, 1. august 1988 og 1. februar 1990 har Yvonne, Marc og Luc ifølge sagsøgeren opfyldt kriteriet efter artikel 3 i bilag VII til vedtægten. Fra de nævnte datoer kunne børnene nemlig ifølge nederlandsk ret følge undervisningen i en grundskole. I denne forbindelse er det efter sagsøgerens opfattelse irrelevant, at han af personlige årsager har valgt at lade Marc og Luc følge denne undervisning i en belgisk skole.
- 24 Da De Europæiske Fællesskabers institutioner ikke selv sørger for nogen undervisning, er det ifølge sagsøgeren klart, at man må henholde sig til gældende nationale bestemmelser for at definere den nøjagtige rækkevidde og betydning af begrebet »grundskole« (»lager onderwijs«). Hverken artikel 3 i bilag VII til vedtægten eller de almindelige gennemførelsesbestemmelser indeholder — stadig ifølge sagsøgeren

— nogen antydning af, at uddannelsestillægget først kommer til udbetaling fra det tidspunkt, hvor barnet er skolepligtig.

- 25 Sagsøgte har først understreget, at formålet med de to sager er at få afgjort, fra hvilken dato sagsøgeren har ret til de omhandlede uddannelsestillæg.
- 26 De relevante bestemmelser er en del af fællesskabsretten og skal ifølge sagsøgtes opfattelse derfor fortolkes ud fra fællesskabsretten og ikke ud fra den nationale lovgivning. Hensigten med artikel 3 i bilag VII til vedtægten er, at tillægget skal udbetales fra det tidspunkt, hvor barnet når den skolepligtige alder. Grundskolen må således antages at svare til den »første obligatoriske skole«. Hvis barnet går i en belgisk skole, må kriteriet for tildeling af uddannelsestillæg være den skolepligtige alder i Belgien. Sagsøgte har videre gjort gældende, at et barn på 4 år ikke kan optages i en grundskole i Belgien, da det er i strid med belgisk lovgivning. Ifølge sagsøgte indebærer sagsøgerens synspunkt en forskelsbehandling på grundlag af nationalitet mellem børn af samme alder, som går i samme skole og her modtager samme undervisning.
- 27 Retten skal hertil bemærke, at i henhold til artikel 3 i bilag VII til vedtægten opstår retten til uddannelsestillæg den første dag i den måned, hvor barnet begynder i en grundskole. Ifølge bestemmelsens ordlyd kræves det ikke, at barnet er forpligtet til at gå i grundskolen, og der findes hverken faktisk eller retligt nogen støtte for den opfattelse, at et barn, som begynder i en grundskole inden den skolepligtige alder, ikke kan få uddannelsestillæg. Denne fortolkning støttes af det forhold, at retten til tillægget i henhold til ovennævnte artikel 3 først udløber ved udgangen af den måned, hvor barnet fylder 26 år, dvs. adskillige år efter skolepligtens ophør.

- 28 Det fremgår af denne fortolkning af den relevante bestemmelse, at retten til uddannelsestillæg opstår, så snart barnet reelt og regelmæssigt følger undervisningen i en grundskole, også uden at det er forpligtet hertil ifølge den nationale lovgivning på det sted, hvor den person, hos hvem barnet efter loven opholder sig, er bosat. Det eneste kriterium er således, at barnet skal modtage undervisning i en grundskole.
- 29 Boessen, som er bosat i Nederlandene, er undergivet den nederlandske lovgivning, hvorefter han skal sørge for, at hans børn meldes ind i en skole, og at de regelmæssigt følger undervisningen. Skolepligten begynder den første skoledag i måneden efter den måned, i hvilken barnet fylder 5 år. Ifølge den nederlandske lovgivning kan Boessen opfylde denne pligt ved at melde sine børn ind i en skole, der ligger uden for Nederlandene, og ved at sørge for, at de regelmæssigt følger undervisningen i denne skole. Skolepligten som sådan er uændret.

De skoleår, Yvonne og Marc har tilbagelagt i en nederlandsk skole inden deres fyldte 5. år (den skolepligtige alder i Nederlandene)

- 30 Det fremgår af de to sager og af den nederlandske regerings besvarelse af Rettens spørgsmål, at den undervisning, der meddeles i en nederlandsk »basisschool« svarer til undervisningen i en »grundskole«, jf. artikel 3 i bilag VII til vedtægten.
- 31 Det følger heraf, at sagsøgeren har krav på uddannelsestillæg for sine børn Yvonne og Marc for de skoleår, hvor de efter deres fyldte 4. år har fulgt undervisningen i en »basisschool« i Nederlandene, nemlig skoleåret 1986/1987 for så vidt angår Yvonne, og skoleåret 1988/1989 for så vidt angår Marc.

De skoleår, Marc og Luc har tilbagelagt i en belgisk skole inden deres fyldte 6. år (den skolepligtige alder i Belgien)

- 32 Med hensyn til de skoleår, hvor børnene har fulgt undervisningen i en skole i Belgien, bemærkes, at det fremgår af sagen, at de nederlandske myndigheder har anerkendt, at den undervisning, der meddeles i Belgien, kan ligestilles med undervisningen i en nederlandsk »basisschool« for så vidt angår Boessen's pligt til at melde sine børn ind i en skole umiddelbart efter deres fyldte 5. år og sørge for, at de følger undervisningen regelmæssigt.
- 33 Følgelig skal der også udbetales uddannelsestillæg for Marc for skoleåret 1989/1990.
- 34 Med hensyn til Luc's skolegang i »Rijksbasisschool« i Lanaken i Belgien i skoleåret 1989/1990 fremgår det af sagen og af den belgiske regerings besvarelse af Rettens spørgsmål, at der her var tale om undervisning svarende til undervisningen i en børnehaveklasse. Kriteriet efter artikel 3 i bilag VII til vedtægten er således ikke opfyldt.
- 35 De omtvistede afgørelser bør således annulleres i det omfang, sagsøgeren herved nægtes uddannelsestillæg for skoleåret 1986/1987 for Yvonne og for skoleårene 1988/1989 og 1989/1990 for Marc. Følgelig bør sagsøgte tilpligtes at udbetale de hertil svarende uddannelsestillæg til sagsøgeren.

Godtgørelse af udgifterne til psykologiske prøver

- 36 Sagsøgeren har anført, at udgifterne i forbindelse med de psykologiske prøver, hans datter har gennemgået med henblik på den videre skolegang, er omfattet af

de ikke-faste udgifter i forbindelse med skolegangen, som godtgøres mod dokumentation. De foretagne prøver var af rent pædagogisk art og var blevet anbefalet sagsøgeren af skoleinspektøren. Følgelig er der hverken tale om lægelige udgifter eller om udgifter til en psykologisk undersøgelse i forbindelse med lægebehandling.

- 37 Sagsøgeren har anført, at ifølge artikel 1, nr. 3, i bilag I til ordningen vedrørende sygesikring for tjenestemænd i De Europæiske Fællesskaber (herefter benævnt »sygesikringsordningen«), der er udstedt af Fællesskabernes institutioner, godtgøres udgifterne til psykologiske undersøgelser kun, såfremt de er foretaget »som led i en lægebehandling«. Da bilagets artikel XV er en »opsamlingsbestemmelse« vedrørende lægeudgifter, kan den heller ikke påberåbes som retsgrundlag for en godtgørelse, da der her er tale om undersøgelser af pædagogisk / psykologisk art. De omhandlede omkostninger kan således ikke godtgøres efter sygesikringsordningen, selv om sagsøgeren havde ansøgt herom, da der ikke er tale om omkostninger i forbindelse med lægebehandling.
- 38 Efter sagsøgerens opfattelse er der tale om sådanne ekstraordinære skoleudgifter, som omhandles i artikel 3, litra a), b) og d), i de almindelige gennemførelsesbestemmelser, der, jf. artikel 4, godtgøres mod forelæggelse af udgiftsbilag. Herved bestemmer artikel 4, at godtgørelsen af de i artikel 3, litra a), b) og d), nævnte udgifter sker enten ved en månedlig udbetaling svarende til en tolvtedel af de samlede udgifter eller ved en enkelt udbetaling svarende til de samlede udgifter for skoleåret.
- 39 Sagsøgte har anført, at de pågældende udgifter ville være blevet godtgjort med op til 80% på grundlag af artikel XV i bilag I til sygesikringsordningen, såfremt sagsøgeren i tide havde indhentet en forhåndsgodkendelse. Ifølge sagsøgte bestemmes selve arten af udgifterne ikke af den myndighed, på hvis begæring eller anbefaling udgifterne afholdes, men af sammensætningen af de udgifter, der skal godtgøres. Konsultation af en psykolog er og bliver derfor et led i en lægebehandling.

- 40 Sagsøgte har i svarskriftet gjort gældende, at uddannelsestillægget efter artikel 3 i bilag VII til vedtægten kun dækker sædvanlige skoleudgifter, og at udgifterne til de omhandlede psykologiske prøver, da de ikke opfylder dette krav, ikke kan godtgøres som skoleudgifter. Sagsøgte har i duplikken anført, at såfremt sagsøgerens opfattelse af arten af omkostningerne vedrørende psykologiske prøver kan tiltrædes, må omkostningerne være omfattet af artikel 3, litra c), i de almindelige gennemførelsesbestemmelser, hvorefter uddannelsestillægget dækker sådanne omkostninger, der i henhold til artikel 4, stk. 3, godtgøres med et fast beløb.
- 41 I denne forbindelse bemærkes indledningsvis, at dette aspekt af sagen alene vedrører spørgsmålet, om de udgifter, sagsøgeren har afholdt i forbindelse med de psykologiske prøver, hans datter har gennemgået med henblik på den videre skolegang, er omfattet af de skoleudgifter, som kan godtgøres inden for rammerne af uddannelsestillægget i henhold til artikel 3 i bilag VII til vedtægten.
- 42 Det bemærkes videre, at de omhandlede udgifter blev afholdt med henblik på at fastslå, hvilken form for undervisning der svarede til sagsøgerens datters evner og behov. Sådanne omkostninger må som følge af formålet hermed betragtes som skoleudgifter. De er hverken omfattet af artikel 3, litra a), eller artikel 3, litra b) eller d), i de almindelige gennemførelsesbestemmelser. Derimod kan de godtgøres i henhold til ovennævnte artikel 3, litra c), der i henhold til sin ordlyd, der ikke indeholder en udtømmende opregning, dækker forskellige omkostninger i forbindelse med gennemførelsen af undervisningsprogrammet ved den pågældende undervisningsinstitution.
- 43 Ifølge de almindelige gennemførelsesbestemmelser artikel 4, stk. 2, godtgøres de i artikel 3, litra c), nævnte udgifter med et fast månedligt beløb svarende til en bestemt procentdel af det beløb, der er nævnt i artikel 3, stk. 1, i bilag VII til vedtægten.

44 Ifølge artikel 4, stk. 3, i de almindelige gennemførelsesbestemmelser godtgøres udgifter i henhold til artikel 3, som overstiger de i stk. 2 nævnte godtgørelser, mod forelæggelse af udgiftsbilag op til den i artikel 3, stk. 1, i bilag VII til vedtægten nævnte beløbsstørrelse.

45 Det følger heraf, at sagsøgeren har krav på godtgørelse af de udgifter, han har afholdt i forbindelse med de psykologiske prøver, hans datter har gennemgået, i det omfang godtgørelsen sammenlagt med det faste tillæg, sagsøgeren får udbetalt i henhold til artikel 4, stk. 2, i de almindelige gennemførelsesbestemmelser, og, efter omstændighederne, sammenlagt med godtgørelse af andre udgifter i henhold til udgiftsbilag, jf. artikel 4, stk. 3, ikke overstiger den øvre grænse, der er fastsat i artikel 3, første afsnit, i bilag VII til vedtægten (jf. i samme retning Domstolens dom af 7.2.1980, sag 43/79, Mencarelli mod Kommissionen, Sml. s. 201).

46 Det kan herefter fastslås, at de anfægtede afgørelser skal annulleres i det omfang, sagsøgeren nægtes godtgørelse af udgifterne til psykologiske prøver.

47 Da Retten ikke på grundlag af de af parterne fremlagte dokumenter kan afgøre, om beløbet på 450 HFL, som sagsøgeren ønsker godtgjort, overstiger den nævnte øvre grænse, bør det fastslås, at sagsøgte skal godtgøre sagsøgeren de udgifter, han har afholdt til psykologiske prøver, op til et beløb af 450 HFL, idet beløbet dog ikke må overstige den øvre grænse i henhold til artikel 3 i bilag VII til vedtægten.

Sagens omkostninger

48 I henhold til procesreglementet pålægges det den tabende part at betale sagens omkostninger, hvis der er nedlagt påstand herom, medmindre modparten unødvendigt eller af ond vilje har påført ham udgifter. Da sagsøgte i det væsentlige har tabt, tilpligtes denne at betale samtlige omkostninger i de to sager, der ikke har samme genstand.

På grundlag af disse præmisser

udtaler og bestemmer

RET TEN (Tredje Afdeling)

- 1) Det Økonomiske og Sociale Udvalgs afgørelser nr. 191/89 A af 6. juli 1989 og nr. 396/89 A af 6. december 1989 annulleres, for så vidt som sagsøgeren herved dels nægtes uddannelsestillæg for sin datter Yvonne for skoleåret 1986/1987 og for sin søn Marc for skoleårene 1988/1989 og 1989/1990, dels nægtes godtgørelse af de udgifter, han har afholdt i forbindelse med psykologiske prøver, hans datter Yvonne har gennemgået med henblik på den videre skolegang.
- 2) Det Økonomiske og Sociale Udvalg tilpligtes at betale sagsøgeren de omhandlede uddannelsestillæg og godtgøre ham de udgifter, han har afholdt til psykologiske prøver, op til et beløb af 450 HFL, idet beløbet dog ikke må overstige den øvre grænse i henhold til artikel 3 i bilag VII til tjenestemandsvedtægten.
- 3) I øvrigt frifindes sagsøgte.
- 4) Sagsøgte betaler sagernes omkostninger.

Yeraris

Vesterdorf

Lenaerts

Afsagt i offentligt retsmøde i Luxembourg den 3. december 1991.

H. Jung

Justitssekretær

C. Yeraris

Formand for Tredje Afdeling